

neserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Sad liberalne šole.

(Dalje.)

Najdalje so imele zavezne države v se-
verni Ameriki priliko prepričati se, kak vpliv
na srca otroška ima brezverska izreja. Že čez
50 let imajo tam brezverske šole, pa kakšen
je sad teh šol? Vsi časniki, tudi veri krščan-
ski neprijazni, tožijo, da se mladež amerikan-
ska odlikuje v nejeverstvu, razuzdanosti in su-
rovosti. Evangelijska (protestantovska) cerkvena
kronika potrjuje to z mnogimi zgledi.

V Washingtonu je neki 17 letni učenec,
Tomaž Giffin, ustrelil svojega učitelja Wilsona,
ker ni hotel njegovega zaljubljenega pismica
izročiti eni njegovih sošolaric. Neki drugi 18-
letni dečko je v Marylandu grede iz šole ustrelil
14letno deklico, potem pa jo vrgel pod memo
prišedši železnični vlak, ker se za njegove tra-
psrije ni zmenila. V Fari je 16letna deklica
ustrelila svojega učitelja, ker za njeno ljub-
kanje ni maral. V Kantonu je neki deček
toliko časa kamenje lučal za svojo učiteljico
Eto Barston, da jo je ubil. Ker so namreč
učiteljice ceneje od učiteljev, imajo tudi v
Ameriki navado, ki se je sedaj pričela pri nas,
da učiteljice nastavljajo ne samo na dekliskih,
ampak tudi na šolah, ktere dečki ali skupno
ali pa tudi sami dečki obiskujejo. V Kansasu
je neki paglavac mater svojo prosil denarjev,
da bi si ogledal neko komedijo; mati pa mu
je rekla, da šole ne sme zamuditi, kar je po-
balina tako razsrdilo, da je požgal šolsko po-
slopje. Njegovi sošolci, 10- in 12letni štrkovci,

so potem imeli shod in so mu zahvalo izrekli
za to, kar je „svobodi na korist“ storil.

Enako sodi „Chr. Botschafter“, dasi se za
brezverske šole poganja: „Znana istina je, piše
ta list, da se med mladežjo ameriansko ne-
pravnost strašansko razširja. Dečki in deklice
se razgovarjajo o rečeh, o kterih bi morali biti
še nedolžni in nevedni. Deklice, ki so še otroci,
se zabavajo s spolskim in nespodobnim govor-
jenjem. Največ krivi so tega slabi romani, po
kterih otroci obojega spola dihté. Da bi mla-
dino popolnoma spridili, osnovale so se redne
družbe, ki v podobah in knjigah razširjajo naj-
veče nesramnosti.“ V amerianskem kongresu
leta 1873 je poslanec Clinton L. Merriam iz
New-Yorka o tej reči imel zanimiv govor, v
kterem je med drugim rekel: „Naše ljudstvo,
ki se je s svojimi šolami ponašalo, je strašno
ponižano po razglasu nekega mladega učitelja
And. J. Comstacka. Ta mož je pri knjigotržcih
in založnikih v New-Yorku našel in konfisciral
več kakor 15.000 pisem učencev in učenk iz
cele dežele, v kterih so bile naročene nesramne
knjige. V ročnem zapisniku nekega bukvarja
našel je zapisano, da knjigarnar neke svobodne
šole je bil 20krat naročil takih knjig. Preiskava
v „Dead Letter Office“ je pokazala, da so
knjigotržci osnovali bukvarnice z nesramnimi
knjigami, ki so bile pod vodstvom spridenih
dijakov. Ti so imeli zapisnik 144 takih knjig,
izmed kterih si je smel vsak učenec za 10
cent. izbrati, ktere je hotel. Pri neki sodnijski
obravnavi zoper Johna Meekerja zarad prodaje
nesramnih spisov je moral državni pravdnik z
nevoljo pripoznati, da v nekterih višjih dekliskih

šolah je vse polno takih nesramnih izdelkov;
še v cvetličinih šopkih, v sladkarijah in ore-
hovich lupinah se nahajajo najnesramnejše po-
dobe. In kakor je v New-Yorku in Brocklynu,
pravi govornik, tako je tudi v zavodih pensil-
vanskih in ohijskih, in nobena država in de-
žela ni brez te nesnage.“

Veliko hrupa je med olikanim svetom pred
nekimi leti napravil izrek učenega, pa v ver-
skih rečeh jako malomarnega profesorja Agás-
siza, ki se je, kakor je rekel, po natančnem
preiskovanju prepričal, da skoro vse zanikarne
babure v Bostonu in New-Yorku začetek ne-
sramnega življenja svojega pripisujejo držav-
nim šolam, kjer so jih k temu takorekoč na-
peljevali. Po smrti njegovi skušali so liberalci
tajiti za njihove šole tako slabo spričevalo; pa
l. 1873 je eden njegovih prijateljev, profesor
Rich. Bliss v Cambridge-u objavil neko pismo,
v kterem pravi: Jaz sam še preteklo jesen
vprašal svojega prijatelja, če res omenjene reči
ve iz lastne skušnje? Odgovoril mi je, da je
to istina in v potrjenje pokazal svoj dnevnik,
kjer so bili izreki nesrečnih oseb natančno
zapisani.“ Tako pišejo nekatoliški listi in cerkvi
katoliški neprijazni ljudje, s kterimi se zlagajo
tudi spričevala katoliška.

Döllinger v svoji knjigi „Kirche und
Kirchen“, ki jo je spisal, ko še ni bil staro-
katoličan, o šolah amerianskih piše: V Ame-
riki sedaj britko skušajo, da odgoja brez kr-
ščanskega duha ni le samo pomanjkljiva, am-
pak tudi naravnost škodljiva, da ona daje moči
s prepričanjem njihove zlorabe in iz ljudi dela
hladnokrvno prevdarioče potepuhe.“ In jezuit

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Dolgo gleda kralj čez tabor in planjavo.
„Pokličite naglo“, spregovori konečno,
„svitile kneze Ostrogotov: Valamira, Teodo-
mira, Videmira, a tudi Ardarik, Japidski go-
spodar, naj dojde.“ Rekši te besede nekemu
višjemu dostojniku, ozre se še enkrat z zado-
voljnim očesom čez veliki tabor in neštnevilne
njegove prebivalce ter se vrne v svojo palačo.

Kakor blisk odjezdijo poslanci, v kratkem
prijašejo knezi v kraljev stan.

„Valamir in druga dva sinova slavnega
Sandalarja“, prične kralj, „in tudi ti, Ardarik,
hrabrih Japidov neustrašeni vodja! Vam uka-
zujem: Predno se šestkrat menjata dan in noč,
da ste s svojimi vojaci na boj pripravljeni.
Vsi na noge, vsi naj sledé, možje in žene z
otroci v naročji, da tudi ti vidijo in potomcem
sporočé, kako šiba božja kaznuje za lansko
sramoto ošabni, nezvesti Rim. Rim ali smrt!
Na rimskem carskem prestolu me boste videli
in vi boste postali žlahtni biseri v kroni na
moji glavi se bliščeči. In ti Elak, sin moj in

najhrabriši junak, nam kaži pot, s prvim od-
delkom neustrašeno stopaj proti rajskemu jugu.
Ti Dengiš, sin moj, pokriješ nam hrbet proti
nenadnim napadom, a ti Irnak“ — glas mu
postane milejši in pogled se mu razjasni, —
„ti Irnak si še dete skoraj, toraj ostaneš pri
očetu v sredini. Videl boš, kako bo šiba božja
padala na hrbte mehkužnih, razpadajočih na-
rodov mehkužnega juga. A vi svitli knezi,
Japidi na desnem, Ostronogi na levem krilu
spremljajte družih narodov nebrojne čete, dobro
pazeč na njihovo zvestobo.“

Rekši migne za slovo z roko ter odide v
ženski oddelek šotora, odide h krasni svoji
Ildiki, in divji tiger postane v rokah krasne
devojke krotka ovčica.

Knezi odidejo.

„Sramota!“ škripa z zobmi Valamir, „a
kakor Bog na nebu živi, dan osvete dojde!“

„Nezaslišano!“ togoti se Teodomir, „mi,
slavni Gotje, robovi poganskega krvoloka.“

„Ha, bogovi, ali pa ti, o Bog kristijanski,
udari ga, saj dejo, da si mogočen; saj zato
smo te ravno pričeli moliti“, grozi se še na
pol poganski Videmir; „naj pogine divjak; mi,
pred kterimi se je že treslo rimsko carstvo,
mi, ki smo z našo krvijo te kraje kupili, mi,

pred kterih čilimi rokami se je Valentova
vojna pred Drinopoljem v prah razdrobila, mi,
strah ponosnemu Carigradu in konečno njegovi
prijatelji in zavezniki, mi bi toraj bili ponižni
sluge barbaru, in biser v njegovi kroni, nemo
orodje njegovim namenom!“

„Oj, domovina! oj, moje krasne obali ja-
dranskega morja, oj, plemeniti moj japidski rod,
kaj tudi ti moraš se pod ljutim žeslom krvavo
bojevati za tujo slavo?“ zdihuje Ardarik,
„in vendar spona, s kterimi nas je ta zver
vklenila, so nerazrušljive. Da, čaravne moči
ga podperajo, meč, kterega je iz nebes dobil,
dokler je v njegovih rokah, je nerazrušljiv, je
vedno zmagonosen. Kaj čemo, tovarši moji,
potrpeti treba, dokler se boljše znamenje svo-
bode ne prikaže. Upor bi nič ne zdal, vse
naše ljudstvo gori za samosilnega ptujca.“ —

„V šestih dnevih gremo na boj! Na boj v
krasne italske krajine, kjer se zlato blišči,
kjer rastó trte, kjer mesto soseduje mestu!
Na plen v bogato deželo! Proti jugu v slavo
in razkošje, v čast in osveto!“ glasi se v krat-
kem med bojaželjnimi narodi. In narodi, go-
spodujoči Huni in službujoči robovi se navdu-
šeno vzdignejo, njihov klic velja kot pozdrav
nevpogljivi šibi božji.

Körling iz Amerike poroča: Na obrazih velikega dela mladostnega prebivalstva se bere nekako zaničevanje vsega in neka nesramnost, da je človeka groza jih pogledati; in kadar fantje svojo surovost kažejo v suvanju in pljuvanju, mi na misel hodi obsedeni deček v Švici, ki je s posebno urnostjo precej daleč pljuval na neko podobo Matere božje. Iz lastne skušnje ta misijonar še piše, da je pogostoma slišati, kako otroci, če kak katoliški duhoven memo gre, čez okno vpijejo: Ha, ha. To je pa katoliški duhoven, ki se ne more oženiti. Tudi pravi, da se večkrat bolne šolske deklice trdovratno in neverno branijo prejeti sv. zakramente.

Posebno važna za katoličane pa je razsodba zboru baltimorskega leta 1868, ktere ga se je vdeležilo 60 skušenih višjih pastirjev. „Dolga skušnja, pravijo, je dovoljno pokazala, kako veliko žezlo in kako neogibljive so nevarnosti za katolisko mladež, ki obiskuje državne šole, kjer vsled njihove osnove zgubé vero in nravnost. In to je najpoglavitejši vzrok kužne malomarnosti in nravne spridenosti, ki pri nas velikokrat pokvari najmanjše otroke.“

(Dalje sledi.)

Emil Leon.

V „Narodu“ se neki E. Leon strašno košati nad Don Karlosom, kakošen razbojnik da je, kako je prinesel v mirno(?) deželo plamen in meč, razboj in požiganje, plenjenje in pustošenje, in zraven nikoli ne more dosti okajfati njegove „molitve“ — saj molitve se „Narod“ bolj boji kot hudič križa, njegova lastnost je bogoskrunstvo in ne molitev.

Pustimo na strani Don Karlosove pravice do španskega prestola in postavimo, da bi bil on brez vsake pravice začel vojskovati se v razdjani Španiji, bodi nam pripušeno le eno samo prašanje: Zakaj neki se „Narod“ tolikanj togoti in stresa nad tem edinim „tolovajem, razbojnikom, požigavcem, morivcem“ itd.? Vsemu svetu je znano, da Garibaldi je prišel kakor tolovaj v Sicilijo in polastil se je tujih dežel kakor ropar. In lejte: Garibaldi pri „Narodu“ ni „tolovaj“, ampak „poštenjak“, naj večji ali saj eden naj večjih mož na Laškem. — Dobro je znano, kako je „komuna“ požigala s petrolejem pod Gambettom v Parizu, kako nedol-

žne mesarila, nadškofa, veliko duhovnov, minihov in družih nedolžnih poklala — in lejte: „Narodu“ je Gambetta največi mož na Francoskem in zoper klavce rudečkarje nima žal besede! Kdaj se je znošil nad frajnavrarji, ki so potuhnjeno zaklali ekvadorskega predsednika Garcia-Morens, kdaj grajal rudečkarstvo in mavtarsko počenjanje sploh? Kako je pa to? Kje je dobil „Narod“ tako vago? Je mar to pravična vaga, zlata vaga?... Se vé: na eni strani je „katoliška vera“, „molitev“, zaupanje v Boga (ne v „boga“) tudi v nadlogah; na drugi je brezverstvo, preklinjevanje, živinska nesramnost (kakor o pariški „komuni“). To je že nekaj, kar je pri „Narodu“ lahko umevati. Vendar, kaj je pravi vzrok, da je en „razbojnik“ tolovaj, drugi „razbojnik“ pa „prvi poštenjak“; eden vislic vreden lopov, drugi pa „največi mož“ v deželi? Ali ni to čudno? „Narod“, mračni ti dihur! Erklär mir diesen Zwie-spalt der Natur.

Od druge strani prejeli smo ravno o tej reči sledeči spis, v katerem g. pisatelj ponavlja stavek za stavkom spisa „Narodovega“, samo da namesto imena Don Karlosovega postavlja ime Emila Leona, ki ravno nasprotno ravna kakor Don Karlos:

E. Leon pravi, da ni poln zaupanja do Boga! E. Leon baje tudi iskreno ne moli! Tako se poroča iz „narodne tiskarne“, kjer se „Slov. Narod“ tiska, ktera vest pred vsem svetom pričuje, da temu narodnemu razbojniku (E. Leonu) bije zadnja ura spoštovanja do svetih reči in da se mu že peklerska vrv okrog vrata poklada. On sam pa se baha sedaj, ko so ga zapustili zadnji spomini materinega nauka ter se razkropujejo pri njem zadnji ostanki verskega prepričanja, z zaničevanjem molitve. Človeku, ki je s hladnim srcem prejel nekdanjo odgojo v verni hiši, v kljub vsem tem pa s svojimi spisi le nemir in pobujšanje trosi v mirno in verno deželo slovensko, ki to stori opiraje se edino le na to, da njegovi „mladiški“ pajdaši trobijo v isti rog, in ker je to dan-današnji „bon ton“, ali res menite vsi liberalni gospodje, da takemu človeku stoji na strani božja pomoč in njen vzvišeni blagoslov! Ali imejte to zaupanje!

E. Leon ne moli! Njemu je lahko ne moliti! Zakaj tudi brez molitve mu je vedno

odprt kak kotichek, skoz ktere ga se plazi čez visoke Pireneje svoje „inteligencije“, in malo ga briga, da zavoljo posmehovanja molitve pohujša in uniči marsikakega nedolžnega bralca — njemu bode vedno pogrjnena miza liberalna; malo se méni, da razdira on in kar jih je njemu enako mislečih pajdašev, toliko mladega krščanskega življenja in naredi toliko beračev na duši — njemu se zidajo zračne palače pod mladoslovenskim obnebjem in v mehkih rokah verskega indiferentizma pozabi kmalo težave moralnih bojev s klerikalno stran-ko in prijatelji njegovi bodo skrbeli, da se tudi s svetimi mašami in drugimi obredi kmalo ne izmije krvava roka, s katero je umoril toliko nedolžnih.

Kdo pa prinese trpečemu človeku tolažila v neizmernih britkostih, če ne molitev, kdo zaceli mu rane globoke in posuši solze, ktere toči v dušnih in telesnih nadlogah, če ne molitev, ktero tako drzno smeši E. Leon? To vse je le malenkost, to je pozabljeno vse, saj E. Leon ne moli! Kaj se je nam pravilo o tistih ki svete reči zasmehujejo ter na tak način druge pohujšujejo, kteri tedaj zares družega do bližnjega v duši ne kuhajo, ko grozno jezo in srd? E. Leon ne moli! V potocih republikanskih sanjarij se valja in na razvalinah prejšnjih boljnih dni, ko je še sam rad molil — obdan z mrličji na okrog in z indiferentisti enake baže —, prime za pero in predrzne se v „Sl. Narodu“ zaničevati molitev in na smeh postaviti kralja, ki v svojih stiskah na pomoč kliče večnega Stvarnika, Gospoda vse pravice in usmiljenja Vladarja. Ali ni to strašna predrznost, in ali ni še hujša predrznost, da družali prijateljske kričijo in ploskajo z rokami, ker E. Leon — ne moli in na laž postavi celo Boga, kteri je zapovedal, v britkostih pri njem iskati pomoči?!

S puhlim zasmehovanjem sv. reči in s pohujšanjem družih pa se ne zakrijejo Leonove pregrehe; temuč (ako še nismo pozabili najglavniših ukov katehese?) kličejo se bliskovi božjega srda iz nebes. In ti ne izostanejo. Padli bodo znabití prej ali slej na E. Leona, in bojimo se, da bi ga ne zdrobili popolnem. Pa če tudi ne! Nekdan pa, ko bode stal nesramni mladoslovenski pretendent pred sodnjim stolom osode zgodovinske, bode izrekla

„Sramota!“ kliče zopet Valamir, „ni knez ni narod, ki sama sebe zaničujeta, nista vredna, da živita. Toda kaj čem? Vem, da, prepričan sem tudi, da Huncev moč je zedinjena le v krvavi roki nevpogljivega Atila. A dojde dan, in svobodno se bode gibal Got v svobodni Gotiji, on bode dedič vsega, karkoli si pribouje kruta roka krvoločnega pasjeglavca.“

Mahoma se prizor v taboru Huncev predrugači. Vojaci tekajo sem ter tje, odklepajo vozove, preiskujejo kola, polomljeno popravljajo. Žene spravljajo na vozove živež, obleko in otroke. Zopet drugi brusijo svitile meče, snažijo ljute sulice, nove strune sučejo ter jih na loke raztegujejo, pilijo pušice, z jermenjem zapletajo raztrgane ščite, pokrivalom prilepljajo mnogovrstna znamenja, da pomnože strahovito grdobno lastnih teles; kajti ta prilepi čeladi konjski rep, oni šop različnega tičjega perja svojemu pokrivalu, tretji našije volčjo ali medvedovo žrelo. Od daleč se pozdeva ta šum, klic, vrisk, ropot in pok kot zamolklo grmenje za nevihto se pripravljajoče narave. Med tem ropotom doni divje petje. Sluge letajo sem ter tje naglo kot blisk spolnovaje povelja poveljnikov. Daleč v oddaljene hribe karpatskih gorá se glasé rogovi, njih jek se odmeva kot

tužen, obupljiv jok in stok gorskih vil, ki se živo dozdeva viditi tisoče gnjilih, trohnjenih, razmesarjenih trupel, slišijo tužne zdihljeje stotin in stotin krvavečih ranjencev, vidijo dim in pepel podrtih mest, ki gledajo toliko žalostno zdihujočih prebivalcev mirnih vasi, ki se sedaj klatijo okoli brez domovja, brez strehe in živeža, tugovaje po ljubih sorodnikih, ki trohne za živež ostudnim krokarjem v oglejskih močvirjih. Ha! Divji Atila se ne zmeni zato, diši mu kri, neizmerno sovraštvo do vsih zapadnih narodov sladi mu srce. S temnim obličjem gleda priprave, ki se delajo za boj, ki pokoplje tisoče mladih teles. Oj Bog, ti modro bitje! Zakaj pripuščaš ljute boje med ljudmi, sinovi enega očeta? Ne bodeš li nikdar te šibe božje odvrnil od rodu človeškega?

Dan za dnevom dohajajo v tabor nove čete. Goti in Japidi so točno došli, in čakajo, da se vzdignejo na boj. A potrpeti morajo, ker število ni še polno. Izza Volge prihrumijo razna plemena jež in peš; slovanskega so rodu, nekdanji Skiti, Kazari pa tudi Bolgari. Že davno prej so dobili ukaz za boj. Izza Visle in Odre prihrujejo Heruli in Rugi, Longobardi se jim pridružijo, pa tudi Turingi ne zaostanejo. Še drugi južni narodi se na jugu zbirajo, ča-

kaje prihod velicega kralja. Te razne po jeziku in šegah, značaju in noši, omiki in vednosti jako različne narode edini edino le sovraštvo do rimskega carstva, brati jih pohlep po njegovem bogastvu.

Zvršene so priprave. Ogromna je bojna množica. Čuden prizor. Vojna nima podobe dobro vredjene vojske, vse dela, kar hoče, gre, kamor mu drago. In vendar v vsi celoti je red, vodi ga silni duh silovitega moža. Konjiči rezgetajo, možje kričijo. Žene in otroci sedé na vozovih; vozove obdajajo nizki, urni konjiči, na konjičih sedé Huni, ostudne pošasti človeškega rodu, z vso pravico imenovani pasjeglavci. Dolgo zvučeč glas zadoni čez planjavo, glas rogov, ki naznanjuje, da je kralj se vstopil v sredino svoje vojne s svojimi nebrojnimi ženami vred na strani ljubljenega Irnaka. Zopet zapoje rog, njegov jek daleč tje doni, drugi rogovi se oglasé in na to znamenje prešine vse čarobna moč. Konji se vspnó, jezdeci primejo za uzde, kopje visoko pomolé, meč zavihité in hajd v dir in skok čez pusto drdrajo vozovi. Konjiči vihrajo. Naprej, naprej med divjim krikom in šumom, naprej iz puste Hungarije, naprej v rajske južne dežele.

Uboga Akvileja!

(Dalje sledi.)

ta gotovo prekleto sodbo nad njim, zasme-
hivalcem slovenskemu narodu še vedno svete
mlitve, in tedaj ne bode pozabljena njegova
predrznost in odkrito bo srce njegovo —
polno peklenskih močij in ta roka, koja je
spisala ovi pohujšljivi članek v „Sl. Narodu“,
bode pričala zoper hudobneža samega.

—k—

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. marcija.

Avstrijske dežele.

Cesarica je najela lovijo Easton Ne-
ston pri Towcesteru v Nordhamptonshire, in
blizo ondi prejšnja kraljica Neapeljska, in več
konj je že odtiralo se tje v ta namen. S ce-
sarico v spremstvu bode dvornik baron Nopca
in grofinja Festetičeva.

Dunajski nadškof pojde v Rim,
pišejo nekteri časniki, na posebej razodeto željo
sv. očeta.

Državni zbor je sprejel kupčijsko
pogodbo z deželo rumunsko. Ministerstvo je
žugalo, da odstopi, če poslanci predlog njegov
zavržejo, in da ž njim vred odstopi tudi grof
Andrassy, čegar so se ustavoverci, kakor že
večkrat, tako zbal, da so odjenjali. Izmed
pravne stranke so se eni glasovanju odtegnili,
— in ti so po našem mnenju storili najpa-
metneje — eni so glasovali za predlog eni pa
zoper njega. Konservativni poslanec Weiss-
Starkenfels je ustavoverni stranki debele pod-
nos drobil in pravo je zadel, ko je rekel, da
trajano ustavovrstvo mora pasti samo po
sebi, nikakor pa se nam ne zdi primerno mi-
nisterstvu praviti, da životari po milosti usta-
vovercem nasprotne stranke. „Mi nočemo mi-
nisterstvu storiti te ljubavi“, rekel je namreč
Weiss-Starkenfels, „da bi ga vrgli; rado bi
umrlo, in ravno pri kupčijski pogodbi rumunski
bi rado propalo, da bi zamoglo precej odsto-
piti, pa mi, kar nas je pravne stranke, držimo
ga trdno, in za kratko životarenje, ki mu je
še odločeno, se ima zahvaliti naši milosti.“
Nam je pač vse eno, kdo je minister, ali
Auersperg, ali kak drug ustavoverec, ker to
menda je vsakemu jasno, da se novo mini-
sterstvo zdaj še ne bode vzelo iz stranke na-
sprotne, če tudi ministerstvo Auerspergovo
odstopi.

V zbornici poslanski so hudo
poprijemali se vstavaki med seboj največ za-
rad železnic, in tu se je pokazalo, kako ne-
sebičen je liberalizem. Skoro vsi liberalci zi-
dajo železnice, in stanovniki dobijo najprej
mrzlico, potem padavico, koja pa zadeva bolj
male deležnike, kajti veči si v vrtačenji svojem
navadno okoristijo dokler ne pridejo v roke
državnim pravdnikom. V soboto in pondeljek
se je obravnavala trgovinska pogodba z Ru-
munijo, koja je bila jako imenitna, in ne-
kteri jo primerjajo že s slovečo obravnavo o
šlezvik holsteinskem vprašanji l. 1864 v zbor-
nici poslanski. Govorilo se je, da v sredo 1. t.
m. prejenja zborovanje.

M. Horvath je bil izvoljen Deaku
za naslednika neki tako tiho, da je komaj 50
voliteljev se zbralo izmed tolikega števila, kteri
v Pešti imajo pravico, in eni menijo, da je
temu vzrok čudna vernost razodeta v poprej-
šnjem govoru njegovem, eni pa, da je tega
kriva grozna povodenj v velikem mestu in po
Madjarskem sploh. Ne more se do povedati ne-
sreča in škoda, kakoršne doslej ne pomnijo po
vsi deželi. Preiskovala se bo zdaj nesreča, in
pobiralo se bode za nesrečneže. Cesar so do-
slej sami darovali že 21.000 gold. za-nje. Ra-

zun povodnji gine ozimina, in huda lakota
preti vsej deželi.

Dalmatinski namestnik bar. Rodič
se je z Dunaja vrnil domu, in se te dni podá
v Dubrovnik in Kotor, da prične obravnave o
povrnitvi pribeglih družin vstaških.

Vnanje države.

Na Prusovskem je v državnem
zboru v razgovoru o kulturnem boju minister
notranjih zadev skliceval se na to, da vlada
v ministerstvu državnem solidarnost, če tudi
čutje tega ali unega ministra nagiba na desno
ali na levo. Nato odgovori Windthorst (Meppen):
Ne dvomimo, da gospodje ministri v kulturnem
boju ravnajo solidarno, in jez ne bi hotel no-
benemu ministru svetovati, naj jo od naukazane
črte zavije v stran, kajti potem bi soštete bile
ure njegove na vagi!

Na Francoskem se kaže, da so vo-
litve v zbornico po večini rudeče-republikanske.
Radikalcev je že zdaj 77, republikancev 143,
vstavakov 84, legitimistov 43 in Bonapartovcev
61. Ože volitve se bodo godile 5. marca.

Na Laškem je „krahnilo“ ali pro-
padlo na boben veliko brodnarsko društvo
„Trinacria“, in vsled tega se napovedujejo
ogromne goljufije državnih vradnikov. Kaže
se, da od pet milijonov lir, kar jih je država
posodila društvu, je temu došlo le štiri mili-
jone, peti pa se je pozgubil ali potaknil po
žepih mešetarjev in zavetnikov omenjenega
posojila.

Poročila s **Španiskega** so še nego-
tova. Iz Bayonne 28. febr. trdijo, da stoji Don
Karlos z 2000 možni v Ronces Valles; druga,
da je že pobegnil na Francosko, in v posebnem
pismu razglasil, da ne bode skušal više osre-
čevati Španjolcev. Vradni listi iz Madrida
naznanjajo, da generala Martinez Campos in
Primo de Rivera s svojima skupnima vojnoma,
kar je še karlovcev, pregnati imata na Franco-
sko. Ravno tako poroča „Moniteur Universal.“

Iz Carigrada pojde dosedanji ru-
sovski poročnik general Ignatijev v London, in
iz Londona pride v Carigrad grof Šuvalov, kar
se ima zgoditi meseca aprila. — Pod Turkom,
kakor piše časnik „Rome“, se nikomur krivica
ne godí, in sultan pusti vse narodnosti in ver-
stva pri miru; le Ruska in drugi ne dajo miru,
in morebiti res začenjajo tako same sebe mo-
titi nektere vlade.

V Mehiki, kakor poroča novojoški
cerkveni list, so začele reči prihajati resnobne.
Neki Tiger Cortina, zopet prost, je na poti v
Metamoras, da bo nadaljeval svoje roparsko
početje. Ta reč bo kar naravnost spravila mehi-
kanski zbor ob potrpežljivost. Še veliko bolj
resno je pa to, ker se je v enem delu mehi-
kanskih držav vnel punt in je le še pričakovati
hudih prekucij.

Rabelj, ki je usmrtil cesarja Maksimilijana,
indijanski predsednik Juarec, je mesca julija
1872 umrl. Nadomestil ga je precej tedanji
podpredsednik Sebast. Lerdo de Tejada. —
Volitev predsednika v novembru 1872 je vedil
Lerdo tako voditi, da je on sam postal kot
pravilni na štiri leta izvoljeni predsednik zvezne
republike Mehike.

Kot „veliki mojster“ v Mehiki dokaj mo-
gočnih skrivnih (masonskih) družeb je porabil
svojo novo oblast v to, da je usmiljene sestre
pregnal, mašnike zatiral in katoliške cerkve
odtegoval njihovemu namenu. Roparje in mo-
riceve je pa pustil pri miru, zlasti če so bili
umorjeni in orožani Texauci.

Toda tudi on je jel okušati sad svojih del.
Rudečkasti bratje aristokrata Lerdo-ta, ki se

ponaša z belo kožo in čisto španjsko krvjo, so
se v Senori združili pod puntarsko zastavo.
Ondi vlada že davno deželni poglavar Guillermo
Pesquiera, ki je v tesni zvezi z Lerdom de
Tejada.

Telegrami iz sosednje Arizone naznanjajo,
da sta vstajniška vodnika Serna in Quilemico
razna vtrjena mesta napadla in se jih pola-
stila. Prve dni p. m. je celo Ures glavno mesto
Sonorsko padlo Serna-tu v roke.

Veliko resnobniši je še druga novica, če
se potrdi. Anglešk list v Mehiki namreč po-
roča iz Galvestona, da je Porfirio Diaz prišel
v Laredo, Webb County, Texas. Porfirio Diaz
je najmogočnejši mož v Mehiki za Lerdo de
Tejadom; na pol Indijan je, in bil je od za-
četka odvetnik. V vojski proti Maksimilijanu
je bil vojak in kmalo tudi general. Kot general
je urno pridobil glavno mesto Mehiko.

Trikrat je bil že kandidat za glavarstvo.
Prvikrat 1867 proti Juarec-u, in dvakrat proti
Lerdu. Zadnjikrat se je Lerdu zdelo potrebno,
tožbe pol-Indijana o nepostavnem vplivanji
volilnega zbora zavriniti po zvezni viši sodnji,
ki je druga viši oblast republikanska.

Zdaj je bil pa Lerdo menda iz strahú pred
svojim starim nasprotnikom nenavadno zgodaj
nastavil zanke. Volilci, ki imajo jeseni t. l. no-
vega glavarja voliti, se bodo zbrali še le v
petih mescih. Če je Diaz res prišel v texan-
sko deželo, da bi vredil upor, je sprevidil, da
proti Lerdovi predrzni kazitvi volilnega reda
nikakor nič ne opravi.

Sicer pa tudi Porfirio Diaz ni kandidat
„katoliške stranke“ v Mehiki, temveč je ravno
tako cerkvi sovražin in ud skrivne družbe, ka-
kor Lerdo.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 26. febr. Pijanec
ne stori dobro in se spreobrne, kedar se v jamo
zvrne. Neki Z. po domače Šuštar z Dobrave
poleg Zaspega je bil večkrat svarjen zaradi
pijanosti od svoje žene, ali vse to ni nič po-
magalo. Tudi ta teden je bila svoje svarjenje
ob enaki žalostni priložnosti ponovila — ali
zbežati je morala zaradi divjosti moževe iz hiše
in podati se v drugo hišo k svoji materi. In
kaj se zdaj zgodi? Mož gre z nabito puško
za ženo, jo nastavi zunaj hiše skoz okno,
sproži, in zadene njeno mater, svojo taščo, da
se zgrudi mrtva na tla. Zdaj hiti divjak domu
— nastavi puško tudi sebi pod brado, sproži
in strel mu strga usta in nos, da še živ vsaj
nekoliko pokoro dela za grdo pijanost in grozno
hudodelstvo. — Zarad hude zime, kakoršne se
stari ljudje ne spomnijo, ima tudi Gorenjec ve-
liko prestatí. Drv in nastilje skorej povsod pri-
manjkuje, tako so ljudje v hudih stiskah. Ozim-
nina pojde brž ko ne po vodi, tako da dobrega
nimamo pričakovati, ako zgodnja spomlad sko-
raj ne prežene hude zime. Kakor v Gorjah,
kjer je nedavno ubito bilo neko dekle, se tudi
drugod sliši, da se nesreče godijo po obilnem
snegu in hudih plazovih.

Domače novice.

V Ljubljani, 2. marcija.

(Veliki posestniki kranjski), t. j., kar jih
je nemškutarjev, so pustni torek res volili
Vestenecka in bar. Tauffererja za poslanca v
deželni zbor kranjski. Kaj pust vsega ne stori!
(Protestantovski pastor v Ljubljani.) Če
nemški, pa tudi nekteri drugi listi zvedo kako
reč o kakem katoliškem duhovnu, ki se jim
količkaj nespodobna zdi ali se zamore v tako

prestrojiti, s kako poželjivostjo padejo čez njo, kako porabijo posamezno osebo v to, da grdijo, obrekujejo in zasramujejo ves duhovski stan! Judovske rabinarje in protestantovske pastore pa zagrinjajo s plaščem krščanske ljubezni, da se človek kar čudi. In vendar je znano, da katoliški duhovni so tolerantni včasih celó čez mero, da se zlasti drugovercem nasproti obnašajo potrpežljivo in prizanesljivo, kolikor le morejo in smejo, ne pa tako, kakor n. pr. protestantovski pastor Schack v Ljubljani. Kakor znano, hodi v protestantovsko šolo tudi več otrok katoliških starišev, katerim je bilo obljubljeno, da bodo otroci dobivali poduk v krščanskem nauku od katoliškega duhovna. Tudi poznamo očeta, kteremu je imenovan pastor obljubil, da se bo skrbelo za dobro odgojo njegovega otroka v katoliškem duhu, tedaj se ne bo učil nič tacega, kar bi utegnilo žaliti vero njegovo. Kako pa se spolnujejo take obljube! Krščanski nauk uči posveten učitelj — kako, to si lahko vsak misli, kdor vé, da pri tem nima nobenega nadzornika in da katoliški učenci, ki se pridí iz te šole oglasijo za realko ali gimnazijo, imajo v krščanskem nauku blizo tiste vednosti, kakor jih dobiš pri zanemarjenih ljudeh, ki so svoja mlada leta edino le živino pasli. Tej nevednosti se pa zopet ne bo čudil, kdor ve, kakor mi, da otroke v katoliškem veronauku v protestantovski šoli ne le nihče k učenju ne priganja, ampak da jih nasprotno ravno od tega odvrtačo. Nam je znano, da je nek učitelj, ki je imel v tej šoli nalogo katoliške otroke v krščanskem nauku podučevati, zapazil, da sta dva druga učitelja, ko je on odhajal, rekla otrokom: „Nič ne verjemite, kar vam je ta pravil, saj ni nič res.“ Ko se je zavoljo tega pri pastoru Schacku pritožil, nista bila ona zaradi tega niti grajana, kar je učitelja v tako opravičeno nevoljo spravilo, da je nemudoma popustil vse podučevanje na tej šoli. Enako ne gleda nihče na to, ali otroci hodijo k božji službi ali ne, pač pa je nasprotno res, da je pastor Schack rekel katoliškemu otrokom hoditi v protestantovsko cerkev, češ, da je vse eno in isto: katoliško ali protestantovsko duhovno opravilo, in da jako rad vidi katoliške otroke pri svojih opravilih. Vse to se godi, ne da bi se živa duša brigala za to, kako se s katoliškimi otroci ravna, katerih starši morda se zanašajo na obljube pastora Schacka in mislijo, da vera njihova v tej šoli ni v nobeni nevaruosti. Vprašamo: Da bi se le senčica tacega, kar se tu godi, v kaki šoli, kjer med petdesetimi katoličani tiči en sam protestant, temu nasproti godilo, kak hrup bi zagnali časniki in različni liberalci zoper katoliškega duhovna, ki bi ne spoštoval vere tega edinega protestanta ali spravljaj jo, če tudi le na videz, v nevarost! — Te vrstice, ki so od konca do kraja resnične, naj beró tisti katoliški starši, ki svoje otroke pošiljajo v protestantovsko šolo, in naj se ravna po tem, če jim je kaj za to, da njihovi otroci ne pridejo ob vero.

(„Sokolova“ maskerada) je bila najkrasnejša pustna veselica v Ljubljani, nad 500 ljudi se je gibalo in zibalo po zgornjih prostorih čitalničnih, med temi skoro polovica krasnih mask. Razveseljevanje je trajalo skoraj do jutra. Med gosti je bilo jih veliko iz nasprotnega tabora. Tudi spodnji prostori so bili natlačeno polni, tako, da je bilo v čitalnici vsega skup gotovo veliko čez 1000 ljudi, kterim je gostilničar g. Tanko zadostil s kuhinjo in kletjo.

(Slovensko gledišče.) „Pogumne Gorenjke“ so v nedeljo napolnile hišo v kljub pustni

nedelji in poslušalci so se zabavali posebno po petju v igro vpletenem. Igra je sama na sebi zlasti v prvih delih dolgočasna, a ker so bile glavne naloge v zmožnih rokah, je bila ljudem vendar všeč.

Razne reči.

— † Janez Kunej, kn. šk. duhovski svetovalec lavantinske škofije, 26. leto župnik v Čadramu, so v nedeljo 26. febr. po kratki pa silno hudi bolezní, prevideni s sv. zakramenti, v 67. letu svoje starosti v Gospodu zaspali. R. I. P.

— V Ljubljani je umrl v 86. letu starosta kranjskih učiteljev, g. K. Götzl pri sv. Petru v pokoju.

— V duhovniji Poljski poleg Ljubljane je pustni večer neki krčmar še dobro otepaval jedačo in celo vrlo plesal; v sredo dopoldne bil je že na parah.

— Po srednjih in z njimi sklenjenih šolah, v obeh pripravnicah in v vadnici je bila letos prvokrat pustni vtorek šola; na realki dal jim je svobodo vsaj popoldne ravnatelj. Pravijo, da se je to odločilo v ta namen, da ne bi se mladina pohujševala po pustnih veselich in norčijah. Pa naj še kdo reče, da so sedanje šole konfesionlos! —

— Nagla smrt. Iz Doljnih Zemon 28. febr. se nam piše: Danes imam naznaniti prav žalosten dogodek. Nocoj v mraku je nek naš vaščan, Miha Štemberger, neko veliko kamenje prenašal, in ko sta s tovarišem kamen nesla, je rekel: Čem malo počiniti; dela sta toraj kamen na tla, a on se zgrudi in neprevidoma dušo izdihne. Prav pošten človek je bil; in zapustil je mlado ženo in par otrok. — Naj v miru počiva.

Umrlí so:

Od 22—28. februarija: Avg. Učak, mal. žena, 35 l. Lucija Bregar, postrežnica, 55 l., za prsno vodenico. Anton Cimerman, delavec, 28 l., za vnetjem možg. mreže, vsi v bolnišnici. Jožef Germek, fajmošter v pokoji, 70 l., za mrtuom. Janez Petelin, hlapec, 33 l., v boln. za vnetjem jeter. Špela Zamejec, zasebnica, 71 l., vsled starosti. Fr. Cerovšek, duhovnik, 24 l., za jetiko. Alojz Suhadobnik, zid. o., 8 mesev, za božjastjo.

Eksekutivne dražbe.

3. marca. 2. Jože Srpan-ovo iz Dolenjega Semena (200 gl.) v Bistrici. — 1. Jože Tekstorjevo iz Potoške vasi (1670 gl.) v Litiji. — 2. Jan. Čeligoj-ovo iz Postenja (1400 gl.) v Bistrici.

4. marca. 2. Jože Jaklič-ovo iz Podgorice (4450 gl.). — 2. Jože Jakše-ovo iz Rašico (3887 gl.), obe v Laščah. — 2. Franje Smukavčeve iz Kroke v Radoljci. — 1. Martin Rot-ovo iz Laz (320 gl.). — 2. Ivanke Nič-eve iz Ipave (2400 gl.), obe na Vrhnikih. — 1. Marijane Frlan-ove iz Rupe v Kranji.

6. marca. 3. Drvin-ovo (200 gl.) v Ljubljani. — 2. Jan. Hafner-ovo iz Laborij (4578 gl.) v Kranji. —

Telegrafične denarne cene 1. m. marčija.

Papirna renta 67.— — Srebrna renta 72.75 — 1860letno državno posojilo 111.50 — Bankine akcije 884 — Kreditn. akcije 176.— — London 114.50 — Srebro 102.30 — Ces. kr. cekini 5.39 1/2 — 20Napoleon 9.17.

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,

tik železnega mosta v Ljubljani,

priljubljen toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so 1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri griboolenji (difteritis). (74—24) 2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vsih do zdaj znanih prahov najboljši. 3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje. 4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nóg.

Presrčna zahvala

prečastitim gospodom: vodju semeniškemu, kanonikom, stolnim kaplanom, bogoslovcem, in vsem drugim, ki so se v tako obilnem številu vdeležili pogreba našega nepozabljivega sina, oziroma brata, semeniškega duhovna

Frančiška Cerovška.

Na Gumnišči, 29. sveč. 1876.

Žaluoja družina.

Prav koristna knjižica: Obrednik za cerkvenike ali (11—1) natančen poduk za vse cerkvene službenike

se dobiva priprosto vezan po 25 kr. trdo v papir vezan po 30 kr. in v platno vezan po 25 kr. in sicer v Ljubljani pri M. Gerberju, v Mariboru pri A. Novaku, v Celju pri Jan. Schmidu, v Ljutomeru pri D. Huberju in v Konjicah pri spisatelju in založniku č. g. Jerneju Vohu, kaplanu. Kdor želi knjižnico po pošti sprejeti, naj se obrne do g. Voha in priloži 5 kr. za poštnino.

Vsaki, kdor ima pri cerkvi kaj opraviti, naj si to knjižico kupi. Najšel bo na 152 stranéh veliko novega in podučljivega.

Cerkvene posode nove baže,

ki se rabijo pri sv. krstu, iz cina in druzega blaga, mnogovrstno zalogo svečnikov, svetilnic in monštranc, križe za cerkvena bandera vsacega sloga priporoča posebno častiti duhovščini spodaj podpisani, ki tudi stare reči v ognju pozlačuje in posrebrni — vse po nizki ceni.

Valentin Zadnikar,

pasar na šentpeterskem predmestju

(12—1)

v Ljubljani.

Franjo Krašovic, zlatar v Celji

(v gospóskih ulicah hiš. št. 21)

se priporoča preč. duhovščini in farnim predstojnikom za izdelovanje pozlatarskih del, prenovljenje oltarjev, tabernakeljev, lec (prižnic), okvirov in različnih podob. Tudi iz novega se vsa ta dela izgotovljajo v vsakem slogu prav okusno, dolgotrajno in po nizki ceni. Vsa naročila se vestno izpolnujejo.

Spričevala imam od prvih mojstrov v Beču in znamenitih drugih, pri kterih sem mnogo let delal. Tudi od preč. gosp. župnikov, pri kterih sem že kaj zgotovil, zamorem ugodna spričala skazati.

Tudi se izgotovljajo cerkveni veneci, šopki ali pušeljci za sveče in vsa druga pod to področje spadajoča dela. (9—3)